Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՈՍՔԸ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ ՀԱՎԱՔԻՆ

(26 մայիսի, 2026 թ.)

Գերաշնո՛րհ Սրբազաններ,

Հոգեշնորհ եւ Արժանապատիւ հայրեր,

Աստծո ողորմութեամբ վերստին առիթն ունենք հանդիպելու Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում: Մեծապես կարեւորում ենք ավանդական դարձած այս ժողովները, որոնք պատեհ առիթ են Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի խորհրդով գործանալու մեր կոչման գիտակցության մեջ, միմյանց գոտեպնդելու, աղոթական մթնոլորտում միասնաբար խորհրդածելու մեր Սուրբ Եկեղեցու հոգեւոր առաքելության արդյունավորման շուրջ, այլեւ քննարկելու մեր հոգեւոր սպասավորության ճանապարհին տեղ գտնող խնդիրները, ինչպես եւ մեր ժողովրդի եւ հայրենիքի առջեւ ծառացած մարտահրավերների դիմագրավման ուղիները: Այս առումով կարեւոր ենք նկատում թեմերում սպասավորող եկեղեցականներիդ եւ Մայր Աթոռի միաբաններիդ գործուն եւ անկաշկանդ ներգրավվածութիւնը այս քննարկումներում:

Մեր անցյալ ժողովին հաջորդած ժամանակահատվածում աշխարհում տեղ գտած ցնցումներն ու հատկապես մեր տարածաշրջանում պատերազմական գործողությունները, ցավոք, իրենց ուղղակի եւ անուղղակի ներգործությունն ունեցան ազգային եւ հայրենական մեր կյանքի վրա: Խոր մտահոգություն եւ անհանգստություն է շարունակում պատճառել նաեւ ՀՀ իշխանությունների կողմից եւ այս օրերին իրականացվող հակաեկեղեցական արշավը, անհիմն մեղադրանքներով եկեղեցականաց դեմ հալածանքները, Եկեղեցու ինքնավարությունը խաթարող միջամտությունները: Արդարադատության ոտնահարմամբ նորանոր անօրինական արգելքներ են հարուցվում նաեւ հովվական առաքելության մեջ, զավթված են պահվում սրբավայրերը, առանձին եկեղեցիներում կարգալույծ անձինք իրենց հակականոնական, սրբապիղծ գործողություններով

շարունակում են խռովել հավատացյալների հոգեւոր զգացումները, աղճատել կրոնածիսական կյանքը:

Ունայնամտություն է սանձազերծված բռնաճնշումները հիմնավորվել Հայոց Եկեղեցու, այսպես կոչված, բարենորոգման ծրագրի իրականացման անհրաժեշտությամբ: Ցավ է Հայրապետիս համար, որ կեղծ պատճառաբանություններով հանրությանը մատուցվող այս ծրագրի իրագործմանը, Մեզ անհայտ պատճառներով, լծվել են նաեւ մեր մի շարք բարձրաստիճան եկեղեցականներ, նաեւ թեմերի քահանաներ, որոշ հոգեւորականներ կամայական կարգով ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր են կնքել Պաշտպանության նախարարության եւ Արդարադատության նախարարության Քրեակատարողական ծառայության հետ՝ ոտնահարելով Մայր Աթոռի իրավունքները, ինչը, անտարակույս, ունենալու է կարգապահական հետեւանքներ:

Իշխող ուժի որդեգրած եկեղեցահալած քաղաքականության առնչությամբ հարկ է, որ շարունակաբար հանդես գանք սպառիչ պարզաբանումներով, որպեսզի մեր հավատավոր ժողովուրդը չտրվի կեղծ եւ անհիմն մեղադրանքների ազդեցությանը: Հստակ է՝ իշխանությունները նպատակ են հետապնդում ամեն գնով պառակտել, տկարացնել Եկեղեցին, խոչընդոտել Եկեղեցու ազգաշահ, արդյունավետ գործունեությունը եւ նվազեցնել նրա դերակատարությունը մեր ժողովրդի կյանքում, հատկապես՝ ազգային ինքնության, պատմական հիշողության եւ նվիրագործված արժեքների պահպանման հարցում: Այդ մտադրությամբ վարչապետի իսկ հրամանով կասեցվեց Եկեղեցի-պետություն հարաբերություններում խնդրահարույց հարցերի քննարկման նպատակով տակավին 2019 թ. ստեղծված հանձնախմբի աշխատանքը: Նույն կերպով կրթական բարեփոխումների անվան ներքո հանրակրթական դպրոցներում 2023 թվականին դադարեցվեց «Հայոց Եկեղեցու պատմություն» առարկայի դասավանդումը, կասեցվեց «Շողակաթ» հեռուստաալիքի հեռարձակումը, լուծարվեցին ՀՀ Ձինված ուժերի հոգեւոր առաջնորդությունը եւ Քրեակատարողական հիմնարկներում հոգեւոր տեսչությունը, կատարվեցին եկեղեցաշինությանը խոչընդոտող օրենսդրական փոփոխություններ, քմահաճորեն, առանց անհրաժեշտ հատակեցումների եւ ուսումնասիրման, կիրառվեցին գույքահարկի պահանջներ, նաեւ՝ տույժեր ու տուգանքներ:

Եկեղեցու թիրախավորման հերթական հակաօրինական դրսեւորումը իշխող կուսակցության նախընտրական ծրագրում, այսպես

կոչված, «բարենորոգման» օրակարգի ներառումն էր՝ եկեղեցու հոգեւոր պետի հեռացման եւ այլ գործողությունների նախատեսումով: Հոգեւոր կյանքի վերաբերյալ նման մոտեցումը հակասահմանադրական է ու դատապարտելի, հակասում է մեր Սուրբ եկեղեցու կանոնական սկզբունքներին եւ ուղղակի միջամտություն է եկեղեցու ինքնակառավարմանը՝ դրանից բխող բոլոր հետեւանքներով: Արհեստածին «բարենորոգման» ծրագիրը կեղծ օրակարգ է: Եկեղեցու բարենորոգումը չի կարող իրականացվել իշխանության ճնշմամբ ու թելադրանքով՝ ուղեկցվելով նաեւ բացահայտ զրպարտություններով ու կեղծիքներով: Եկեղեցու բարեփոխությունը մշտական ներքին գործընթաց է՝ հիմնված բացառապես Եկեղեցու՝ դարերով ամրագրված կանոնակարգերի վրա, վավերացված եկեղեցական ժողովական մարմինների կողմից: Ուստի, պիտի ամեն ջանք ի գործ դնենք պաշտպանելու մեր Սուրբ եկեղեցու պատմականորեն կանոնակարգված, ինչպես եւ ՀՀ օրենսդրությամբ, միջազգային հռչակագրերով երաշխավորված իրավունքները եւ կանխելու եկեղեցու կյանքում այսօրինակ վտանգավոր նախադեպերի ստեղծումը:

Սիրելի հոգեւոր հայրեր, այս փորձությունը պետք է հաղթահարենք արժանապատվորեն, եկեղեցական կանոնների անշեղ հարգումով ու կարգապահությամբ, մեր սուրբ եկեղեցու եւ մեր նախնյաց ավանդների նկատմամբ հավատարմությամբ: Զինվեք քաջությամբ եւ ձեր առաքելության նկատմամբ սիրով ու հաստատակամությամբ: Ամենքս այսօր պարտավորությունն ունենք առաջին հերթին եկեղեցու մարմինը անխաթար, ամբողջական ու միասնական պահելու եւ թույլ չտալու, որ արտաքին միջամտություններով պառակտվի եկեղեցին: Փաստը, որ եկեղեցու դեմ արշավը հանրային աջակցության չարժանացավ, չպետք է անգործության մղի մեզ: Մայր Տաճարի խորանի առջեւ կատարած ուխտի հանդեպ հավատարմությունը պետք է առաջնորդի ամենքիս մեր բոլոր որոշումներում եւ քայլերում, որպեսզի եկեղեցին, անսասան իր կոչման մեջ, հավետ լինի անլռելի կոչնակը աստվածահաճո կյանքի, քաջարի ջատագովը արդարության ու ճշմարտության, աննկուն պաշտպանը Քրիստոսի հետեւորդների շահերի եւ իրավունքների: «Արթո՛ւն կացեք, հաստատո՛ւն մնացեք հավատի մեջ, քա՛ջ եղեք, զորացե՛ք»,— պատգամում է առաքյալը (Ա. Կորնթ. ԺԶ. 13): Այս գիտակցությամբ շարունակեք հովվական խնամք տանել եւ հոգալ կարիքները մեր ժողովրդի զավակների, քաջա-

լերել ընթանալ աստվածսիրության շավիղներով, մերժել ազգավնաս գաղափարներն ու գործողությունները։

Այս առիթով բերում ենք ձեզ Մեր օրհնությունն ու սերը եւ ազգօգուտ ու բարեբեր ծառայության մաղթանքները՝ բարձրորեն գնահատելով այս դժվարին օրերին ձեր դրսեւորած ոգին, հաստատակամությունն ու նախանձախնդրությունը մեր Սուրբ Եկեղեցում կանոնականության ու միության պահպանման նկատմամբ։

Աղոթում ենք, որ Տերը խաղաղության ու ապահովության մեջ պահի հայրենի մեր երկիրն ու աշխարհասփյուռ հայությանը, իմաստություն շնորհի հայրենաբնակ մեր ժողովրդին առաջիկա խորհրդարանական վճռորոշ ընտրության մեջ եւ անսասանություն ու հավետ պայծառություն՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին։

Աստված օգնական ու պահապան ազգիս հայոց այսօր եւ միշտ եւ հավիտյան. ամեն։